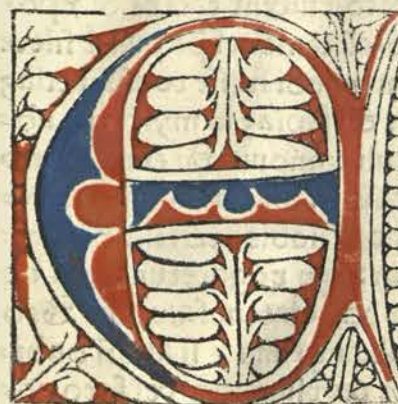

INCIPIT LIBER SECUNDUS

Duem autem tempore missus est angelus gabriel a domino in civitatem galilee cui nomen nazareth. ad virginem desponsatam viro cui nomen erat ioseph de domo dauid: et nomen virginis maria. Et reliqua. Omelia beati Ambrosij. Latent quidem divina mysteria: nec facile iuxta prophetam dictum: quisque hominum potest scire consilium dei. Sed tamen ex ceteris factis atque preceptis domini saluatoris possumus intelligere et hoc propensius fuisse consilij: quod ea potissimum electa est ut dominum pareretur que erat desponsata viro. Cur autem non ante quam desponsaretur impleta est: fortasse ne diceretur quod conceperat ex adulterio. Et bene utrumque posuit scripta ut et desponsata esset et virgo. Virgo ut expers viulha consortij videretur. Desponsata ne temeritate virginitatis adureretur infamia: cui gravis alius corruptele videretur insigne preferre. Maluit autem dominus aliquos de suo ortu quam de matris pudore dubitare. Sciebat enim teneram esse virginis verecundiam et subitaneam famam pudoris. nec putavit ortus fidem matris iniuria asseruendam. Servatur itaque sancte marie sicut pudore integra ita inviolabilis opinione virginitas. Oportet enim sanctos et ab his testimonium habere qui foris sunt. Nec decuit si sinistra virginibus opinione viventibus velamen excusationis relinqui quod infamata mater quoque domini videretur. Quid autem iudeis quid herodi possit ascribi: si natum viderentur ex adulterio persecuti. Quemadmodum autem ipse diceret. non veni legem solvere sed adimplere. si videretur cepisse legis iniuria: cum parte in nupte lege damnetur. Quam etiam locupletior testis pudoris matris adhibetur: qui possit et dolere iniuriam et vindicare obprobrium si non agnosceret sacramentum. Quicquid etiam fides marie verbis maior acquiritur et mendacii causa remouetur. Videtur enim culpam obumbrare voluisse mendacio innupta pregnans. Causam autem metiendi in desponsata habuit: desponsata non habuit: cum coniugij premium et gratia nuptiarum parte sit feminarum. Non mediocres quoque causa est ut virginitas marie falleret pun

apem mundi. Qui cū desponsataz viro cerneret partū nō potuit habere suspēdū. Gallendi autē ut dixi pūcipem mūdi fuisse consiliū ipius dñi verba declarāt: cū apostoli iubent tacere de xpō. cū sanati phibent gloriari de remedio. cū demones papiunt filere de dei filio. Gallendi ut dixi pūcipem mundi fuisse consiliū etia ap̄ls declarauit dicēs. Sed loquimur dei sapiāz in myste ro absconditā quā nemo pūcipum istius seculi cognouit. Si enim cognouissent nunq̄ dñm maiestatis crucifixissent: hoc est: nunq̄ me redimī dñi morte fecissent. Fefellit ergo p nobis. fefellit ut vinceret. fefellit dyabolū cū temptaretur: cum rogaretur: cum iū filius diceretur. Ut nūq̄ diuinitatis p̄rietatem fateret. Sed tñ magis fefellit pūcipem seculi. Dyabolus enim & si aliqñ dubitauit cū diceret. si filius dei es mitte te deorsum: tñ vel sero cognouit & discessit ab eo. Cognouerunt & demones qui dicebant nouimus te quia es hiesus dei filius: quid venisti ante temp⁹ torquere nos. Et ideo venisse cognouerunt: quia precognitum habebant esse venturum. Pūcipes autē seculi non cognouisse quo maiore possumus q̄ apostolice sentēdie p̄bare documento. Si enim cognouissent nunq̄ dñm maiestatis crucifixissent. Demonū enim malicia facile etia occultā deprehendit. At vero qui seculi vicijs vanitatibus occupantur scire diuina non possunt. Bene autem sibi diuiserunt euangeliste ut sanctus matheus ioseph ab angelo moneu induceret mariam accipere. lucas euangelista testimonium ferret q̄ non conuenissent. Idic ip̄a maria fatetur cū dicit angelo. quomō fiet istud quōz viruz nō cognoui. Et & ip̄e sanctus lucas v̄ginem declarauit dicens. Et nomen v̄ginis maria. Et p̄pheta docuit qui ait. Ecce virgo in utero cōcipiet. Et ioseph designauit. qui quōz pregnantē videbat quā nō cognouerat dimittere gestiebat. Dñs ip̄e in cruce positus manifestauit cum dicit matri. mulier ecce filius tuus. Deinde discipulo dicit. ecce mater tua. Etia uterq̄ testatus est. discipulus et mater. Quia ex illa hora suscepit eam discipulus in sua. Utique sic conuenissent: nunquam virum proprium reliquisset. nec vir eam iustus passus esset a se discedere. Quomodo autem dominus diuortium precepisset. cum ipsius sit sentēdia. Quia nemo dimittere debet uxorem excepta causa fornicationis. Pulchre autē docuit sanctus Matheus euangelista.

quid facere debeat iustus qui probum coniugis deprehendit. Ut incruentū ab homicidio: castū ab adulterio prestare se debeat. Qui enim iungit meretrice vñ corpus est. ergo vbiq̄ in ioseph iusti gratia & p̄sona seruatur ut testis ornetur. Os enim iusti mendacium nescit: & lingua eius loquetur iudiciū. Iudiciū eius loquitur veritatem. Nec te moueat qd̄ frequent scriptura coniugem dicit. Non enim virginitatis ereptio sed cōiugi testificatio nuptiarū celebratio declaratur. Deniq̄ quā non accipit nemo dimittit. Et ideo qui nolebat dimittere fatebatur acceptaz. Simul etia mouere non debet quod ait euangelista. nō cognouit eam donec peperit filiū. illud enim velut yxoma scripture ē. Sicut habes alibi. & donec senescatis ego sum. Nunquid post illorum senectutem deus esse desinit. Et in psalmo. Dixit dñs dño meo sede a dextris meis. Donec ponam inimicos tuos: scabellum pedum tuorum. Nunquid postea non secebit. Vel quia qui causam agit satis putat quod cause est dicere: redundantia non requirit. Satis enim est ei ut causam susceptam asseruat: indēte differat. Et ideo qui incarnationis incorruptū suscepit p̄bare misterium: non putauit vberius psequendum virginitatis maius testimonium. ne defensor magis virginis q̄ asseritor misterij crederetur. Certe quando iustum docuit ioseph satis declarauit qd̄ sancti spiritus templum: matrem domini: vterum misterij violare non potuit. Didicimus seueram veritatis. didicimus consilium discamus misterium. Vere desponsata sed virgo. Quia est ecclesie typus: que est immaculata sed nupta. Concepit nos virgo de spiritu. parit nos virgo sine gemitu. Et ideo fortasse sancta maria alij nupta: ab alio repleta. Quia & singule ecclesie spiritu qui dem replentur & gratia. iungunt tamē ad tēporalis speciem sacerdotis. Et ingressus ad eam angelus dicit. Ave gratia plena dñs tecum: benedicta tu inter mulieres. Ipsa autē ut vidit eū mota est in introitu eius. Disce v̄ginem mouē. Disce v̄ginēz verecūdia. disce virginē oraculo. disce misterio. Crepidare virginum est & ad omēs viū ingressus pauere. omēs affat⁹ vereri. Discāt mulieres ppositū pudoris imitari. Sola impenetrabilib⁹ quā nemo viroz videret solus angelus repperet: sola sine comite sola sine teste: ne quo degenerate deprauaretur affatu: ab angelo salutatur. Disce virgo verborū vitare lasciuā. Maria etiā salutatioz angeli verebat. Erat enim inquit cogitās. qualis esset hęc salu-

tatio. Et ideo cum verecundia: quia pauebat cum prudentia quia benedictionis nouam formulam mirabatur: que nusquam lecta est nusquam ante comperta. Soli marie hec saluatio seruabatur. Bene enim sola gratia plena dicitur. que sola gratiam quam nulla alia meruerat consecuta est: ut gratie repletur auctore. Erubescibat ergo maria: erubescibat etiam elisabeth. Et ideo cognoscamus quid intersit inter mulieris et virginis verecundiam. Illa ob causa erubescibat: hec per verecundiam. In muliere modus pudoris adhibetur. in virgine pudoris augetur gratia. Et ait angelus ad eam. Ne timeas maria. inuenisti enim gratiam apud deum. Et ecce concipies in utero et paries filium: et vocabis nomen eius iesum. hic enim erit magnus. Didum est quidem etiam de iohanne ab angelo quia erit magnus. Sed ille quasi homo magnus. hic quasi deus magnus. Magnus enim dominus et laudabilis nimis: et magnitudinis eius non est finis. Et vere est et ille magnus: quia maior inter natos mulierum propheta iohanne baptista nemo est. Dabet tamen maiorem: quia qui minor est: in regno dei maior est illo. Magnus autem iohannes sed coram domino. Et magnus iohannes vinum et ficeram non bibit. Dicit cum publicanis et peccatoribus manducat et bibit: ille abstinentie meritum colligat: cui potentia nulla nature. Christus autem cui naturaliter suppetebat delicta donare: cur eos declinat: quos abstinentibus poterat prestare meliores. Simul mystice non de dignatus eorum conuiuium: quibus daturus est sacramentum. Dicit ergo manducat: ille ieiunat. Otriusque populi typus. in illo ieiunat: in hoc pascitur. Sed ieiunauit et Christus ne preceptum declinaret. Manducauit cum peccatoribus ut gratiam cerneret: agnosceret potestatem. Magnus ergo et iohannes sed huius magnitudo habet principium: habet finem. Dominus autem iesus idem est finis atque principium. idem primus et nouissimus. Nihil ante primum. nihil ultra nouissimum. Neque te generationis humane consuetudo in viduum trahat. utputes non primum esse quia filius est. Seque scpturas ut errare non possis. Primus filius dicitur. Lectum est etiam quia et solus pater: qui solus habet immortalitatem et lucem habitat inaccessibilem. Sicut legisti et immortalis soli deo. sed neque primum ante patrem neque solus sine filio

Si alter negas: alter asseruis: utrumque sequere: et utrumque confirmas. Non dixit ego prior: et ego posterior: sed ego primus et ego nouissimus. Primum est filius et ideo coeternus. habet enim patrem cum quo sit eternus. Nuncio dicere. primus est filius sed solus non est. et bene dico: et religiose dico. Quid erigitis ad impietatem heretici aures: laqueos quos tenditis in aduersis. Primum est filius et solus non est. primus quia cum patre semper. solus non est quia sine patre nunquam est. Non ego hoc dico sed ipse dixit. et non sum solus quia pater mecum est. Solus pater quia unus deus. solus pater quia sola diuinitas patris et filii et spiritus sancti. et quod unum et solum est. Solus pater: solus unigenitus: solus et spiritus sanctus. Neque enim qui filius et pater: aut qui pater et filius: aut qui spiritus sanctus et filius. Alius pater: alius filius: alius spiritus sanctus. Legimus enim. rogabo patrem et alium paracletum mittet vobis. Solus deus quia unus deus ex quo omnia. solus filius quia unus dominus per quem omnia. Solum diuinitas facit. Generatio patrem testificatur et filium. ut nusquam filius sine patre. aut pater esse videatur sine filio. Ergo nec solus quia non solus immortalis: nec solus lucem habitat inaccessibilem. quia deum nemo vidit unquam nisi unigenitus filius qui est in sinu patris. qui sedet ad dexteram patris. Et huic quidam audent dicere inaccessibilem lucem esse quam habitat pater. Nunquid lux melior patre. Que autem lux inaccessibilis est: cui non est inaccessibilis pater. Et ipse lux vera et genitor lucis eterne. De qua dictum est. et erat lux vera que illuminat omnem hominem uenientem in hunc mundum. Vide ne illa sit lux inaccessibilis quam habitat pater: habitat filius: quia pater in filio et filius in patre. Bene ergo magnus. late enim funditur dei virtus. late celestis substantie magnitudo porugitur. Nihil prescriptum: nihil circumscriptum: nihil emensum: nihil dimensum tumentas habet. Non loco clauditur. non opinione comprehenditur. non estimatione concluditur. non etate variatur. Dedit quidem dominus iesus hominibus magnitudinem. In omnes terras exiit sonus eorum et in fines orbis terre verba eorum. non in fines tamen mundi non in fines celi: non ultra celos. At vero in domino iesu omnia condita sunt in celis et in terra: visibilia et invisibilia. et ipse est ante omnes et omnia in ipso constant. Celum aspice iesus illic est. Terram intueri iesus adest. Ascende verbo in celum: descende verbo in infernum iesus adest. Etenim si

ascenderis in celum hiesus illic est. si descenderis in infernum adest. Hodie cum loquor tecum est intra hoc punctum: intra hoc momentum. Et si in Armenia nunc loquitur christianus: hiesus adest. Nemo enim dicit dominum hiesum nisi in spiritu sancto. Abyssus opinione si penetret: illic quoque hiesum videbis operari. Scriptum est enim ne dixeris in corde tuo quis ascendet in celum id est christum reducere: aut quis descendit in abyssum / hoc est christum a mortuis reducere. Obi ergo non est qui celestia inferna terrena complevit. Bene ergo magnus: cuius virtus mundum replebit. Qui ubique est et erit semper quia regni eius non erit finis. Dixit autem maria ad angelum. Quomodo fiet istud quoniam virum non cognovi. Non eadem responsio marie que zacharie: ideo non eadem pena. Videt hic non credidisse maria nisi diligenter aduertat. Neque enim phas est ut electa ad generandum unigenitum dei filium fuisse videatur incredula. Quo autem modo fieri posset: licet salva prerogativa sit matris. cui profecto fuit amplius deferendum. Sed ut prerogativa maior: maior etiam fides ei debuit reservari. Quo ergo modo fieri posset ut zacharias qui non crederat: silentio condemnaretur. Maria autem si non credidisset spiritus sancti infusione exaltaretur. Sed neque non credere maria: neque tam temere debuit usurpare diuina. Neque enim facile erat scire misterium absconditum a seculis in domino. quod nec superiores potestates scire potuerunt. Et tamen non fidem rennuit: non officium refutavit: sed accomodavit affectum: spondit obsequium. Et cum dicit: quomodo fiet istud non de effectu dubitavit: sed qualitatem ipsius quesivit effectus. Quanto temperantior ista responsio quam verba sunt sacerdotis. Idcirco ait. quomodo fiet istud. Ille respondit. unde hoc sciam. Idcirco iam de negotio tractat. ille adhuc de nuncio dubitat. negat ille se credere qui negat scire. et quasi fidei adhuc querit auctorem. Ista se facere profitetur nec dubitat esse faciendum. quod quomodo fieri possit inquit.

Sic enim habes. Quomodo fiet istud dicit quoniam virum non cognovi. Incredibilis et inaudita generatio. an audiui debuit ut crederetur. Virginem parere diuini est signum misterij non humani. Denique accipe inquit signum tibi. Ecce virgo in utero accipiet et pariet filium. Legebat hoc maria: ideo credidit futurum sed quomodo fieret ante non legerat. Non enim quemadmodum fieret vel prophete tanto fuerat reuelatum. Quantum enim mandati misterium non hominis fuit. sed angeli ore promendum. Hodie primum auditur. spiritus sanctus superueniet in te. et auditur et creditur. Denique ecce inquit ancilla domini: contingat michi secundum verbum tuum. Vide humilitatem: vide deuotionem: ancillam se dicit domini: que mater eligitur: nec repentino exaltata promisso est. Simul ancillam dicendo: nullam sibi prerogatiuam tante gratie vindicauit: que faceret quod iuberetur. Mitem enim humilemque paritura. humilitatem debuit etiam ipsa preferre. Ecce ancilla domini apparatus officij est. Contingat michi secundum verbum tuum. Dares obsequium: vides votum. Ecce enim ancilla domini: contingat michi secundum verbum tuum. Conceptus est voti. Quamto ergo etiam de impari conceptione: credidit maria. Quid enim tam impar quam spiritus sanctus et corpus. Quid tam inauditum quam virgo pregnans: contra legem: contra consuetudinem: contra pudorem. cuius maior cura est virginitas. Zacharias autem non de impari conditione: sed de simili etate non credidit. Nam conditio congruebat ex viro et femina. Sollemnis est partus. nec incredibile debet videri: ubi natura concordat. Cum enim etas nature sit. in natura etatis sit plerumque ut etas impediat naturam. non est tamen irrationabile ut minor cedat causa maiori. Et potior prerogativa nature vsum inferioris excludat etatis. Idcirco accedit quod Abraham et Sara filium in senectute suscepant. Et Ioseph filius senectutis est. Quod si quia vult Sara reprehenditur iustius condemnatur. Qui nec oraculo credidit nec exemplo. Maria autem cum dicit: quomodo fiet istud quoniam virum non cognovi. Non videtur dubitasse de facto sed de facti qualitate quesisse. Liquebat enim quia faciendum esse crederet. que quomodo fieret interrogauit. Unde et meruit audire. beata que credidisti. Et vere beata: que sacerdote prestantior. cum sacerdos negasset: virgo correxit errorem.

Nec mirum si dominus recepturus mundum operationem suā inchoauit a matre. Ut per quam salus omnium parabatur. Eadem prima fructum salutis hauriret ex pignore. Et bene que fuit quomodo fieret. Legebat enim quia virgo conciperet. non legebat quemadmodum virgo generaret. Legebat ut dixi. ecce virgo in utero accipiet in euangelio primus angelus est locutus.

Scdm Lucam

Exurgens autem maria in diebus illis abiit in montana cum festinatione in ciuitatem iude. et intrauit in domus Zacharie. et salutauit Elisabeth. Et reliqua.

Omelia beati ambrosij. **M**orale est omnibus ut qui fidem exigunt. fidem asstruant. Et ideo angelus cum abscondita nuntiaret ut fides asstrueretur. Exemplo senioris femine. sterilisque. conceptum virgini marie nuntiavit. ut possibile deo omne quod ei placueret assereret. Obi audiuit hoc maria non quasi incredula de oraculo. nec quasi incerta de nundo. Nec quasi dubitans de exemplo. sed quasi leta pro voto. religiosa pro officio. festina pro gaudio. in montana perrexit. Quo enim iam deo plena nisi ad superiora cum festinatione conscenderet. Desat tarda molimina sancti spiritus gratia. Disce et vos sancte mulieres. seculitatem quam pregnantibus debeat exhibere cognatis. Mariam que antea sola in intimis penetralibus versabatur. non a publico virginitatis pudor. non ab studio asperitas montium. non ab officio prolixitas itineris retardauit. In montana virgo cum festinatione. virgo officij memor. iuue immemor. affectu vigente non sexu. relicta perrexit domo. Disce virgines non circumcursare per alienas edes. non demorari in plateis. non aliquos in publico miscere sermones. Maria in domo sera. festina in publico. Mansit etiam tubus mensibus. etenim que propter officium venerat. inherebat officio.

Mansit tubus mensibus. non quod domus eam delectaret aliena. sed quia frequentius videri in publico displicebat. **Di-**

dicistis virgines pudorem marie. disce humilitatem. Venit propinqua ad proximam. iunior ad seniore. Nec solum venit sed etiam prior salutauit. Decet enim ut quanto castior virgo. tanto humilior sit. Nouerit deferre senioribus honorem. Sit magistra humilitatis. in qua est professio castitatis. Est et causa pietatis. et etiam norma doctrine. Contuendum est enim quia superior venit ad inferiorem. ut inferior adiuuetur. Maria ad Elisabeth. Custus ad Johannem. Denique etiam postea ut sanctificaret baptismum Johannis. dominus venit ad baptismum. Cito quoque aduentus marie. et presentie dominice beneficia declarantur. Simul etiam ut audiuit salutationem marie elizabeth. exultauit infans in utero eius. et repleta est spiritu sancto. Vide distinctionem singulorumque verborum proprietatem. Vocem prior Elizabeth audiuit. sed Johannes prior gratiam sensit. Illa nature ordine audiuit. iste exultauit ratione misterij. Illa marie. iste domini sensit aduentum. Semina mulieris. et pignus pignoris. Iste gratiam loquuntur. illi intus operantur. pietatis misterium maternis aduuntur affectibus. Dupli- que miraculo prophetae matres spiritu paruulorum. Exultauit infans. repleta mater est. Non prius mater repleta quam filius. Sed cum filius esset repletus spiritu sancto. repleuit et matrem. Exultauit Johannes. exultauit et marie spiritus. Exultante Johanne repletur elizabeth. Mariam tamen non repleui spiritu sed spiritum ei exultare cognouimus. Incomprehensibilis enim. incomprehensibiliter operabatur in matre. Et illa post conceptum repletur. ista ante conceptum. Tu autem benedicta inter mulieres. et benedictus fructus ventris tui. Et unde hoc michi ut veniat mater domini mei ad me. Nouit sermonem suum sanctus spiritus. nec unquam obliuiscitur. Et prophetia non solum rerum completur miraculis. sed etiam proprietate verborum. Quis est ventris iste fructus. nisi ille de quo dictum est. Ecce hereditas domini filij merces fructus ventris. Hoc est hereditas domini filij sunt qui merces sunt. fructus illi qui de marie ventre processit. Ipse fructus

ventus est: flos radidis. de quo bene prophetauit esayas dicens. Exiet virga de radice yesse / et flos de radice eius ascendet. Raz dix enim est familia iudeorum. Virga maria. Flos marie cultus. Qui veluti bone arboris fructus p nostre virtutis processu nunc floret: nunc fructificat in nobis: nunc rediuiua corporis resurrectione reparatur. Et vnde hoc michi ut veniat mater domini mei ad me. Non quasi ignorans didit. Sed enim esse sancti spiritus gratiam et operationem. Ut mater prophete a matre domini ad profectum sui pignoris salutetur. Sed quasi non humani hoc meriti / sed diuine gratie munus esse cognoscat: ita didit. Vnde hoc michi: hoc est. Quantum bonum michi accidit / ut mater domini mei veniat ad me / non cognosco eum. Vnde hoc michi. Quia iustitia: quibus factis: pro quibus meritis. Non visitata hec officia feminarum sunt: ut veniat mater domini mei ad me. Miraculum sentio. Cognosco misterium. Mater domini feta deo plena est. Ecce enim ut facta est vox salutatis tue in auribus meis: exultauit in gaudio infans in utero meo. Et beata que credidisti. Vides non dubitasse mariam / sed credidisse. et ideo fructum fidei consecutam. Beata inquit que credidisti. Sed et vos beati qui auditis et creditis. Quecunq; enim crediderit anima et concepit / et generat dei verbum: et opera eius agnoscit. Sic in singulis marie anima ut magnificet dominum: sic in singulis spiritus marie / ut exultet in deo. Si per carnem una mater est culti: per fidem tamen omnium fructus est cultus. Omnis enim anima accipit dei verbum. si tamen immaculata et immunis a vicijs sit / et intemerato castimoniam pudore custodiat. Quecunq; igitur talis esse potuerit anima magnificat dominum / sicut anima marie magnificauit dominum: et exultauit spiritus eius in deo saluari. Magnificatur enim deus / sicut et alibi legisti. Magnificate dominum mecum. Non quod domino aliquid humana voce possit adiungi: sed quia magnificatur in nobis. Ymago enim dei cultus est. Et ideo si quid iustum religiosumq; fecerit anima: illam ymaginem dei ad cuius est similitudinem creata magnificat. et ideo dum magnificat eam / magnitudinis eius quadam participatione sublimior fit. Ut illam ymaginem splendido bonorum colore factorum: et quadam emulatione virtutis in se videatur exprimere. Magnificat

autem anima marie dominum. et exultat spiritus eius in deo / eo quod et anima et spiritu / patu filioq; deuota. Unum deum ex quo omnia. et unum dominum per quem omnia pro veneretur affatu. Sequitur quoq; marie quo persona melior: eo prophetia plenior. Nec odiosum videtur quod et ante iohannem elizabeth prophetauit: et maria ante domini generationem. Serpunt enim iam temptamenta salutis humane. Nam sicut peccatum a mulieribus cepit: ita etiam bonum a mulieribus inchoat. Ut femine quoq; muliebria opera deponentes imitanti renundent: et anima que non habet sexum ut maria que ne scit terrorem religioso immetur studio castitatem. Mansit autem maria cum illa quasi mensibus tribus: et reuersa est in domum suam. Bene inuocatur sancta maria: et exhibuisse officium et misti cum numerum custodisse. Non enim sola familiaritatis est causa quod diu mansit: sed etiam tanti vatis profectus. Nam si primo ingressu tantus processus extitit: ut ad salutatem marie exultaret infans in utero: repletetur spiritu sancto mater infantis. Quantum putamus usu: tanti temporis sancte marie addidisse presentiam. Mansit autem maria cum illa mensibus tribus. Vnguebatur itaq; et quasi bonus athleta exercebatur in utero matris propheta. Amplissimo enim virtus eius certaminum parabatur. Deniq; tamdiu mansit maria: quod diu elizabeth pariendo tempus impleat. Quod si diligenter aduertas: inuenies hoc nusquam positum nisi in generatione iustorum. Deniq; impleti sunt dies ut pareret maria: impletum est tempus ut pareret elizabeth. impletum vite tempus / cum sancti viui ex hoc vite curriculo demigrarent. Plenitudinem iusti ita habent: manes autem dies sunt impiorum.

Elizabeth impletum est tempus pariendo: et peperit filium: et audierunt vicini eius et cognati eius: quia magnificauit dominus misericordiam suam cum illa. et congratulabantur ei. Peperit ergo filium elizabeth: et congratulabantur vicini. Dabet sanctorum edicio leticiam plurimorum: quia commune est bonum. Iusticia enim communis est virtus: et ideo in ortu iusti future vite insigne premititur: et gratia secuturæ virtutis exultatione vicinorum prefigurante signatur.

Pulcre autem tempus quo fuit in utero propheta describitur: ne matris presentia taceatur. Sed tempus sile tur infantie: eo quod presentia domini matris in utero roboratur: qui infantie impedimenta nesciuit. Et ideo in euangelio nichil super eo legimus: nisi ortum eius et oraculum: exultationem in utero: vocem in deserto. Neque enim ullam infantie sensit etatem: qui supra naturam: supra etatem in utero situs matris a mensura perfecte cepit etatis plenitudinis culti. Et factum est in die octauo venerunt circumcidere puerum: et vocabant eum nomine patris sui zachariam. Et respondit mater eius et dixit: non. sed vocabitur iohannes. Et responderunt ad illam. Nemo est in cognatione tua qui vocetur hoc nomine. Annuebant ergo patri eius: quaez vellet vocari eum: et accepit pugillarem: et scripsit dicens. Iohannes est nomen eius: et mirati sunt omnes.

Continuo autem resoluta est lingua eius: et apertum est os eius. et loquebatur benedicens deum: Mire sanctus euangelista premittendum putauit: quod plurimi infantem patris nomine zacharie appellandum putauerunt. Ut aduertat matri non nomen alicuius displicuisse de genere: sed id sancto infusum spiritu quod ab angelo ante zacharie fuerat prenuntiatum. Et quidem ille mutus mutare vocabulum filii nequiuit uxori: sed per prophetiam elizabeth didicit quod non didicerat a marito. Iohannes est inquit nomen eius. Idoc est non ei nos nomen imponimus: qui iam a deo nomen accepit. Idabet vocabulum suum quod agnouimus: non quod eligimus. Idabent hoc merita sanctorum ut a deo nomen accipiant. Sic iacob israel dicitur: quia deum vidit. Sic dominus noster ihesus nominatus est antequam natus. Cui non angelus sed pater nomen imposuit. Reuelabitur enim inquit filius meus ihesus: cum his qui cum eo iocundabuntur: qui relictii sunt in annis quadringentis. Et erit post annos hos: et mouetur filius meus cultus: et conuertetur seculum. Vides angelos que audiunt: non que usurpauerunt nunciare. nec mireis si nomen mulier quod non audiuit asseruit: quando spiritus ei sanctus qui angelo mandauerat reuelauit. Neque poterat domini ignorare prenuntium: que prophetauerat cultum. Et bene additur. Quia nemo in cognatione eius vocabatur hoc

nomine: ut intelligas nomen non generis esse sed vatis. Zacharias quoque nutu interrogatur. Sed quia incredulitas ei affatum eripuerat et auditum quod voce non poterat: manu et literis est locutus. Scripsit enim dicens. Iohannes est nomen eius. Et hic nomen non imponitur sed astruit: meritoque continuo resoluta est lingua eius. Quia quam vincerat incredulitas fides soluit. Credamus et nos igitur ut loquamur: ut lingua nostra que incredulitatis vinculis est ligata: rationis voce solvatur. Scrubamus spiritu misteria si volumus loqui: scrubamus prenuntium culti: non in tabulis lapideis sed in tabulis cordis carnalibus. Etenim qui iohannem loquitur cultum prophetat. Loquamur Iohannem loquamur et cultum: ut nostrum quoque os possit aperiri: quod sacerdote tanto irrationalis modo pecudis frena nutantis fidei cohercebant. Et zacharias pater eius impletus est spiritu sancto. et prophetabat dicens. Vides quod bonus deus: et facilis indulgere peccatis. Non solum ablata restituit: sed etiam inspirata concedit. Ille dudum mutus prophetat. Idoc enim gratia dei maxima quod eum qui negauerat confitetur. Nemo ergo diffidat: nemo veterum confidens delictorum premia diuina desperet. Nouit dominus mutare sententiam: si tu noueris emendare delictum. Et tu puer propheta altissimi vocaberis. Pulcre cum de domino prophetaret: ad prophetam sua verba conuertit. Ut hoc quoque beneficium esse domini designaret. Ne cum publica enumeraret sua quasi ingratus tacuisse que acceperat beneficia videretur que agnoscebat in filio. Sed fortasse aliqui quasi irrationabilem mentis excessum putent: quod octo dierum alloquitur infantem. Verum si teneamus: intelligamus profecto quod posuit voces patris natus audire: qui matris salutatioz quam ante nasceret audiret. Sciebat propheta alias esse aures prophete que spiritu dei non corporis etate referant: habebat intelligendi sensus qui exultandi habebat affectum. Simul illud aduerte quod paucis elizabeth quod multis zacharias prophetet et uterque sancto repletus spiritu loquebatur.

Sed disciplina seruatur. ut mulier discere magis que diuina sunt studeat q̄ docere. Nec facile ullam prophetasse videri q̄ matrem domini reperimus. Prophetissa maria soror aaron q̄ato cantici verba concludit. Eademq̄ ubi prolixius est locuta cū fra tre nequaquam sui penam sermonis euasit.

Natum est autē in diebus illis: exijt edictū a cesare Augusto / ut censum profiteretur vniuersus orbis terre. De ortu saluatoris dicturi / non putamus alienum: in quo natus sit tempore requiramus. Quid enim professio seculari ad generationem domini pertineret. Nisi ut aduerterem⁹ hoc quoq̄ diuinum esse misterium / quia dum professio secularis ob tenditur spiritalis impletur. Non terrarum regi dicanda sed celi. Professio ista fidei census animorum est. Abolito enim synagoge censu vetusto / nouus census ecclesie parabatur. Qui tormenta non exigeret sed auferret. et spiritaliter in typo plebs suam iam custo nomina conferebat. Non hic spacia terrarum / sed mentium animorumq̄ censentur. Nec discubuntur limites sed profertur. Nec etas vlla distinguitur sed omnis ascribitur. Nullus enim ab hoc immunis est censu. quia omnis etas munifica custo est. Quem vagientes pueri martirio confitetur. Quem intra vterum positi exultatione testantur. Nichil in hoc censu verere terribile. nichil immitte. nichil triste. sola vnūquēq̄ fides signat. Ois custi audire censores. Subentur censere / s; non virgis: nec terrore / sed gratia plebem querere. Recordere gladium / non possidere aurum. Talibus censoribus acquisitus est orbis. Deniq̄ ut scias censum non Augusti esse sed custi. totus orbis iubetur profiteri. Quando nascitur custus omnes profitentur. Quando mundus concluditur omnes periclitantur. Quia ergo poterat professionem totius orbis exigere. nisi qui totius habebat orbis imperium. Non enim Augusti / sed domini est terra et plenitudo eius: orbis terrarum et vniuersi qui habitant in ea. Gothis non imperabat Augustus. non imperabat armenus / imperabat custus. Acceperunt utiq̄ custi censores / quia custi martires ediderunt. Et ideo fortasse nos vincunt ut presentia docent. Quomodo quez illi oblatione sanguinis fatebatur. hinc arriam questionem generis inferebant. Nec inquit p̄fessio prima facta est. At qui plerasq̄ iam partes terrarū sepe fuisse descriptas loquunt hystorie. Nec est ergo professio prima non terrarū s; mentium.

Cui omnes profiteamur / quia nullus excipitur. Non precomis euocatione sed vatis. Qui multo ante predixit. Omnes gentes plaudite manibus: iubilate deo in voce exultationis. Quomā deus summ⁹ terribilis ⁊ rex magn⁹ super omnes terrā. Deniq̄ ut scias censum esse iusticie. Veniunt ad eum ioseph et maria. hoc est iustus et virgo. Ille qui verbum seruaret: ista que pareret. Obi profitentur iustus et virgo / nisi ubi nascatur custus. Omnis enim spiritus qui confitetur ihesum custum in carne venisse: de deo est. Obi autem s; alio rem rationem nascitur custus: nisi in corde tuo et in pectore tuo. Prope est enim verbum in ore tuo et in corde tuo. Pulcre autem q̄ et presidis nomen addidit ut seruem tempus designaret. Preside inquit diuino facta est hec prima professio. Ut quasi consulem quendam signi gratia huic libro euangelista adscripsisse videatur. Nam si consules adscribuntur tabulis emptiombus quantomagis redemptioni omniū debuit tempus adscribi. Dabes ergo omnia que in contradictionibus esse consueverunt. Vocabulum summam illic potestatem gerentis: dicit locum: causam. Testes quoq̄ adhiberi solent. Nos quoq̄ natiuitati sue et generationi s; carnem custus adhibuit. Qui signarent euangelium dicens. Vos eritis michi testes in iherusalem.

Natum est autez cum essent ibi / impleti sunt dies ut pareret: et peperit filium primogenitum: et panis eum inuoluit. ⁊ posuit in presepio / quia non erat ei locus in diuersorio.

Reuerter sanctus lucas: et quomodo: ⁊ quo tempore: et quo loco s; carnem custus nat⁹ sit explicauit. At vero de celesti generatione si queris lege euangelium sancti iohannis: quia celestibus exorsus ad terrena descendit / illic muenies / et quando erat: et quomodo erat. et quid erat. et quid egerat. quid agebat. et ubi erat. et quo venit. et quomodo venit. quo tempore venit. qua causa venit. In principio inquit erat verbum: habes quando erat. Et verbum erat apud deum: habes quomodo erat. Dabes etiam quid erat: et deus inquit erat verbum. Quid egerat: omnia p̄ ipm facta sunt. Quid agebat: erat lux vera q̄ illuminat omnes hoīem venientem in hūc mundū. Et ubi erat: in hoc mūdo ⁊ at. Q = o venit: in sua p̄pua venit

Quomodo uenit uerbum caro factum est. Quando uenit iohannes testimonium perhibet de ipso dicens. Idic est de quo dixi qui post me uenit: ante me factus est / quia prius me erat. Quia causa uenit iohannes ipse testatur. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Si igitur generationem utranque cognouimus: et utrumque unum: et causam qua uenit aduertimus: ut pereuntis mundi peccata suscipiens peccati labem / et omnium mortem in se qui uindicta non posset aboleret. Consequens est / ut nunc quoque sanctus lucas euangelista nos doceat: et uias domini secundum carnem crescentis ostendat. Nec quenquam mouere debet quod altiori est filio iohannis infantiam diximus pretermisam. Custi uero infantiam asseruimus esse descriptam. Non enim omnium est dicere: factus sum infirmis infirmus / ut infirmos lucrifaciam. omnibus omnia factus sum. Neque de quoque ita alio dici potest. quia vulneratus est propter iniquitatem nostram. et infirmatus est propter peccata nostra. Ille igitur paruulus: ille infantulus fuit: ut tu uir possis esse perfectus. Ille inuolutus in pannis: ut tu mortis laqueis absolutus sis. Ille in presepiis: ut tu in altaribus. Ille interis: ut tu in celis. Ille alium locum in eo diuersorio non habebat: ut tu plures haberes in celestibus mansiones. Qui cum diues inquit esset: propter uos pauper factus est / ut illius inopia uos ditaremini. Meum ergo paupertas illius patrimonium est: et infirmitas domini mea uirtus est. Maluit sibi egere: ut omnibus abundaret. Me illius infantie uagientis abluunt fletus. mea lacrimae ille delicta luerunt. Plus igitur domine ihesu iniurijs tuis debito quod redemptus sum quam operibus quod creatus sum. Non prodesset nasci nisi redimi posuisset. Sed nemo intra usum corporis formam omnem diuinitatis includat. Alia natura carnis est: alia diuinitatis gloria. Propter te infirmitas / in se potentia. Propter te inopia / in se opulentia. Noli hoc estimare quod cernis / sed quod redimeris agnosce. Quia in pannis est uides. quia in celis est non uides. Infantis audis uagitus / non audis bouis dominum agnoscens mugitus. Agnouit enim bos possessorem suum: et asina presepe domini sui: ymo presepium diximus / sicut scripsit qui transtulit. Nichil enim apud me distat in uerbo quod non distat in sensu. Nam si orator illorum qui faleras sermonum secuntur negat in hoc fortunam positam esse grede hoc an illo uerbo usus sit:

sed rem spectandam putat / si ipsi philosophi eorum qui totos dies in disputatione consumunt: minus latinis eo receptis uel sermonibus sunt / ut proprijs uterentur. Quantomagis nos negligere uerba debemus: spectare misteria. Quibus uindicta sermonis uilitas / quod operum miracula diuinorum nullis uenustata sermonibus / ueritatis sue lumine refulserunt. Denique asinam illam rationabilem non suo delictarum: sed suo naturalis alimentum presepia sancta pauperunt. Idic est dominus: hoc presepe / quo nobis diuinum misterium reuelatum est. Irrationabiles gentes pecudum intra presepia morte uiuentes / alimentum sacre ueritate pascentes. Agnouit ergo asina / scilicet species et forma gentilium presepe domini sui. Et ideo dicit. Dominus pascet me / et nichil michi deerit. An mediocubus signis deus probatur / quod angeli munificant. quod magi adorant. quod martires confitentur. Ex utero funditur: sed coruscet e celo. Terreno in diuersorio iacet: sed celesti lumine fulget. Nupta peperit / sed uirgo concepit. Nupta concepit: sed uirgo genuit. Docuit enim nos sanctus matheus non mediocre misterium / quod sanctus lucas quia plene iam erat expositum silentium putauit. Satis se diuitem fore credens / si presepe sibi domini ex omnibus uendicasset. Istus igitur paruulus quem tu quasi uilem qui infidelis es arbitraris. Magi ex oriente uenientes: tam longo spacio sequebantur / et proidentes adorant. et regem appellant. et resurrexerunt fatentur. Offerentes de thesauro aurum. thus. et mirram. Que sunt ista uere fidei munera. Aurum regi. thus deo. mirra defuncto. Aliud enim regis insigne. Aliud diuine sacramentum est potestatis. Aliud honor est sepulture / que non corrumpat corpus mortui / sed reseruet. Nos quoque qui hec audimus et legimus / de thesauro nostris talia fratres munera proferamus. Dabemus enim thesaurum in uasis fictilibus. Si igitur in teipso / non ex te debes estimare quod es: sed ex custo. Quantomagis in custo non tua debes estimare sed custi. Ergo magi de thesauro suis offerunt munera. Oultis scire quod bonum mentum habeant. Stella ab his uidetur: et ubi herodes est non uidetur. Ubi custos est rursus uidetur et uiam monstrat. Ergo stella hec uia est / et uia custos. quod secundum incarnationis misterium christus est stella. Quia et stella ex iacob: et exurget homo ex israel. Denique ubi custos: et stella est.

Ipsa enim est stella splendida et matutina. Sua igitur ipse luce se signat. Accipe aliud documentum. Alia venerunt via magi alia redeunt. Qui enim cultum viderant christum intellexerant. meliores utique quam venerant reuertuntur. Que quippe sunt viae. una que ducit ad interitum. alia que ducit ad regnum. Illa peccatorum est que ducit ad herodem. hec cultus est qui redit ad patriam. Idcirco enim temporalis est incolatus scilicet sicut scriptum est. Multum incola facta est anima mea. Caveamus igitur herodem mundane ad tempus presulem potestatis. in patrie celestis eternum consequamur habitaculum. Non electis tantum premia ista posita sunt. sed etiam omnibus. quoniam omnia et in omnia christus. Vides enim quia non otiose vel de chalcidis qui per mores numeros habent. abraham deo credidit vel magi qui licet magis artibus conciliande sibi studium divinitatis impendunt. ortum in terris domini crediderunt. Nonnunquam odio se. sed ut ex adversariis gentibus sancte religionis testimonium sumeretur. et divini timoris exemplum. Sed tamen qui sunt isti magi. nisi qui ut hystoria quedam docet. balaam genitum dicitur. a quo prophetatum est. oues ut stella ex iacob. Isti ergo sunt non minus fidei quam successionis heredes. Ille stellarum vidit in spiritu. isti viderunt oculis et crediderunt. Viderant novam stellarum que non erat visa a creatura mundi. Viderant novam creaturam. et non solum in terra sed etiam in celo. Gratiā novi hominis requirebant. sicut quod moyses propheticē posuit. quia ortus stella ex iacob. et exurgit homo ex israel. Et cognoverunt hanc esse stellarum quam hominem deumque signabat. adoraverunt puulum. Utique non adorassent. si puulum tantummodo credidissent. Magus ergo intelligit suas cessare artes. tu non intelligis tua dona venisse. Ille faciet ut alienum. tu non cognoscas promissum. Ille contra se credit. tu per te non putas esse credendum. Natus ergo magi nuntiāt regem. Perturbatur herodes congregat scribas et principes sacerdotum. et interrogat ubi christus oritur. Magi tantummodo regem nuntiāt. herodes autem christum requirit. Ipsius igitur regem de quo interrogat confitetur. Deinde cum ubi nasci haberet inquireret utique pronuntiat ostenditur. Neque enim queri poterat. qui non erat nuntiatus. O amētes iudei. venisse non creditis quem venisse videtis. venisse non creditis. quem dicitis esse venturum. Nundate inquit michi ut veniam et adorem puerum. Insidiat quidem herodes. sed deum non negat quem memorat adorandum. Deinde infantes occidi iubet. Cui alij nisi deo talis victima debebat. Expertus licet sensus infantia. deum.

tamen per quo interum confiteatur. Idcirco de matheo pauca libauimus ut claresceret infantie tempora. Ad diuinitatis opibus minime vacauisse. Quod si etas carnis ignaua operis fuit. profecto deserat. quod diuinitatis opibus exercebat carnis etate. Qui etiam pastores faciebat nulla regione vigilare. custodiētes vigilias noctis super greges suum. Videte ecclesie surgētis exordium. Custus nascitur et pastores vigilare ceperunt. Qui gentium greges pecudum modo ante viuētes in caulaz domini congregarent. ne quos spiritalium bestiarum per effusas noctium tenebras paterent incursus. Et bene pastores vigilant. quos bonus pastor informat. Rex igitur populus. nox seculi. pastores sunt sacerdotes. aut fortasse etiam ille sit pastor cui dicit. Esto vigilans et confirmatus. quia non solum episcopus ad tuendum greges domini ordinauit. sed etiam angelos destinauit. Ecce angelus domini stetit ante illos. Videte quē ad modum diuina cura fixa astruat. Angelus marie. angelus ioseph. angelus pastores edocet. Non satis est semel missus. duobus enim et tribus testibus stat omne verbum.

Nada est cum angelo multitudo exercitus celestium laudantium deum et dicentium. Gloria in altissimis deo. et in terra pax hominibus bone voluntatis. Bene angelorum nominatur exercitus. qui ducem celestis militie sequebantur. Cui igitur laudem angeli. nisi domino suo dicerent. iuxta quod scriptum est. Laudate dominum de celis. laudate eum in excelsis. Laudate eum omnes angeli eius. Impleta igitur prophetia est. Laudatur de celis dominus et videtur in terris. De quo sanctus marcus ait. Quia cum bestiis erat. et angeli ministrabant ei. Ut in altero misericordie insignis. in altero diuine iudicij potestatis agnoscas. Quum est quod bestias patitur. suum quod ab angelis predicatur. Et aiunt. Videmus hoc verbum quod factum est. sicut dominus ostendit nobis. Et venerunt festinantes. Vides festinare pastores. ne mo enim cum desidia cultus requirit. Vides pastores angelo credidisse. et tu patri et filio. spiritui sancto. Angelis. prophetis. apostolis credere non vis. Vide quod signanter scriptura singulorum librorum momenta verborum. Festinant inquit verbum videre et enim cum caro domini videtur. Verbum videtur quod est filius. Non mediocre fidei tibi hoc videtur exemplum. non vilis persona pastorum. Certe quo vilior ad prudentiam eo prediosior ad fidem. Non gymnasia choris referta sapientium. sed plebem dominus simplicem requisit que falcatore audita et fucare nesciret.

Simplicitas enim queritur / non ambitio desideratur. Nec contemnenda putes quod verba vilia prophetarum. Maria pastoribus enim maria fides colligit. Maria pastoribus populus ad dei reuerentiam congregatur. Mirati enim sunt de his quod dicebant a pastoribus ad ipsos.

Maria autem conseruabat omnia verba hec / conferens in corde suo. Discamus sancte virginis in omnibus castitatem: que non minus ore pudica quam corpore. Argumenta fidei conferebat in corde. Si maria a pastoribus discat: cur tu declinas discere a sacerdotibus. Si maria ante precepta apostolica tacet: cur tu post apostolica precepta magis cupis docere quam discere. Disce persone viduiz esse non sexus: sexus enim sanctus. Denique maria preceptum non accepit / exemplum edidit.

Circumaditur enim puer. Quis ille puer: nisi ille de quo dictum est. Puer natus est nobis: filius datus est nobis. Factus est enim sub lege / ut eos qui sub lege essent lucrifaceret.

Sistitur autem in iherusalem. Quid sit autem in iherusalem fisti domino: dicerem. nisi in esaye commentis discissem. Circumcisus enim vicijs domini eo dignus iudicabatur obtuitur: quia oculi domini super iustos. Vides omnes legis veteris series fuisse typum futuri. Nam et circumcisio purgationem significat delictorum. Sed quoniam prona quadam cupiditate peccandi / humane carnis et mentis fragilitas inextinguibilibus vicijs implicatur: eo per octauum circumcisionis diem culpe totius future purgationis resurrectionis prefigurabatur etate hoc est enim illud. Quia omne masculinum adaperiens vuluam: sanctum domino vocabitur. Verbis enim legis promittebatur virginis partus. Et vere sanctus / quia immaculatus. Denique ipsum esse qui lege signetur / in eundem modum ab angelo repetita verba declarant. Quia quod nascitur inquit sanctum / vocabitur filius dei. Non enim virilis coitus vulue virginis secreta reuerauit / sed immaculatum semen inuiolabili utero spiritus sanctus infudit. Solus enim per omnia ex natis de femina sanctus dominus ihesus. Qui terrene contagia corruptele immaculati partus nouitate non senserit / et celesti maiestate depulerit. Nam si literas sequamur / quomodo sanctus omnis masculus: cum multos sceleratissimos fuisse non lateat. Nunquam scilicet achab: nunquam sancti pseuod prophete / quod ad helye preces ultor celestis iniure ignis absumpsit

Sed ille sanctus quem in figura futuri misterij pro legis diuine prescripta signabant: eo quod solus sancte ecclesie virginis ad generandos populos dei. immaculate fecunditatis aperiret genitale secretum. Idcirco ergo solus aperuit sibi vuluam. Nec mirum. qui enim dixerat ad prophetam. Priusquam te formarem in utero noui te. et in vulua matris sanctificaui te. Qui enim vuluam sanctificauit alienam ut nasceretur propheta. hic est qui aperuit matris sue vuluam ut immaculatus exiret.

Ecce homo erat in iherusalem / cui nomen symeon: et homo iste iustus et timoratus expectans consolationem israel. Non solum ab angelis et prophetis. a pastoribus et parentibus / sed etiam et senioribus a iustis generatio domini accepit testimonium. Omnis etas et uterque sexus euentorumque miracula fidem astruunt. Virgo generat. sterilis parit. mutus loquitur. elizabeth prophetat. magus adorat. utero clausus exultat. vidua confitetur. iustus expectat. Et bene iustus / qui non suam sed populi gratiam requirebat. Cupiens ipse corporee vinctulis fragilitatis exolui sed expectans videre promissum. Sciebat enim quia beati oculi qui viderent. Nunc inquit dimitte ferrum tuum domine. Vides iustum velut corporee carcere molis inclusum velle dissolui ut incipiat esse cum custo. Dissolui enim et cum custo esse multo melius. Sed qui vult dimitti veniat in templum veniat in iherusalem: expectet custum domini. Accipiat in manibus verbum dei. complectatur velut quibusdam sue fidei brachijs opibus suis. Tunc dimittetur ut non videat mortem / quia viderit vitam. Vides viderem in omnem gratiam domini generationem diffusam. et prophetiam incredulis negatam esse non iustis. Ecce et symeon prophetat. in tuam et resurrectionem plurimorum venisse dominum custum: ut iustorum iniquorumque merita discernat. Et pro nostrorum qualitate factorum iudex verus et iustus. aut supplicia decernat / aut premia. Et tuam inquit ipsius animam pertransibit gladius. Nec littere / nec hystoria docet: ex hac vita maruam corporalis necis passione migrasse. Non enim anima sed corpus materiali gladio transuerberatur. Et ideo prudentiam marie haut ignorat misterij celestis ostendit. Omnia enim verbum dei et validum. et acutum omni gladio acutissimo: penetrans usque ad diuisionem anime et spiritus. Artuumque et medullarum

cogitationis cordis et secreta scrutatur animorum. Quia nuda mentium et aperta sunt omnia dei filio / quem conscientie secreta non fallunt. Prophetavit itaque symeon: prophetauerat copulata coniugio. prophetauerat virgo: et fuit etiam vidua / ne qua aut professio desset aut sexus. Et ideo anna et stipendijs viduitatis et moribus talis induatur / ut digna plane fuisse credatur: que redemptorem venisse omnium nuntiaret. Cuius merita cum alibi descriptum cum viduas hortaremur: hoc loco quoniam ad aliam peram non putamus iteranda. Non otiose tamen annos octogintaquatuor viduitatis eius expressit: quia et septem duo decades / et due quodragessime: sacre videntur numeri designare.

Omelia beati Ambrosij episcopi.

Ecum facti essent illi anni duodecim. An duodecimo anno ut legimus dominice sumitur disputationis exordium. Idcirco enim predicande fidei / euangelizandum numerus debebatur. Nec otiose immemor suorum secundum carnem parentum / qui secundum carnem utique sapientia dei implebat et gratia. Post triduum reperitur in templo ut esset inditio: quia post triduum triumphalis illius passionis in sede celesti et honore diuino fidei nostre se resurrecturus offerret qui mortuus credebatur.

Quid est quod me querebatis: nesciebatis quia in propria patris mei oportet me esse. Due sunt in custo generationes. Una est paterna. materna altera. Paterna diuini. Materna vero que in nostrum laborem usumque descendit. Et ideo que supra naturam: supra etatem: supra consuetudinem fiunt. non humanis assignanda virtutibus / sed diuinis referenda sunt potestatibus. Nihil cum ad misterium mater impellit / hic mater arguitur: quia adhuc que humana sunt exigat. Sed cum hic duodecim deservatur annorum / illic discipulos habere doceatur. Vides matrem didicisse a filio / ut exigeret a validiore misterium / que stupebat in iuniorum miraculum.

Ecce venit nazareth et erat subditus illis. Quid enim magister virtutis nisi officium pietatis implet. Et miramur si patru defert qui subditur matri. Non utique quod infirmitatis / sed pietatis ista subiectio est. Attollat licet seuis e missus latebris coluber perfidie caput

et serpentis euomat venena pectoribus. Cum dicit se filius missum / maiorem hereticus appellat patrem: ut imperfectum filium dicat. qui potest habere maiores / ut alienis auxilijs asserat eum qui mittitur indigere. Nunquid et humano egebat auxilio / ut materno seruiret imperio. Deferebat homini: defererebat ancille. Ipsa enim dicit. Ecce ancilla domini. Deferebat simulato patri / et miraris si deo contulit. An homini deferre pietas est: deo deferre infirmitas est. Vel ex humanis diuina perpende. Et quid patris motus debeat. Agnosce. Pater honorificat filium. non vis ut filius honorificet patrem. Pater voce celesti in filio se placere profitetur. non vis ut filius humane amictu carnis indutus: cum humana voce humano loquatur affectu patrem dicat esse maiores. Nam si magnus dominus et laudabilis nimis et magnitudinis eius non est finis. Utique magnitudo que fine non habet / nec augmentum habet. Sed cur non accipiam religiosi auribus filium patris in susceptione corporis obedientem. Cum religiose accipiam patrem filio deferentem. Disce potius tue utilitatis precepta / et exempla pietatis agnosce. Disce quid parentibus tuis debeas. cum legis a patre filium: non voluntate: non opere: non tempore discrepare. Et si personis duo / potestate unus sunt. Et utique nullum pater ille celestis laborem generationis expertus est. Tu matris debes pudoris iniuriam. virginis dispendium. partus periculum. Matris longa fastidia: matris longa discumina. Cui misere in ipsis vororum fructibus maius periculum est. Et cum ediderit quod optauit / partu absoluitur non timore. Quid anxios patres loquar pro filiorum profecto: et multiplicatos alienis visibus census. itaque agricole semina posterorum etatibus pro futura. nonne pro his obsequia saltem oportet rependi: cur impio patris vita prolixior / et communitas patrimonij videatur angustior / cum christus non refugiat coheredes.

Natum est verbum domini super iohannem zacharie filium in deserto. Congregaturus ecclesiarum dei filius. ante operatur in seruulo. Et ideo bene posuit sanctus lucas. factum esse dei verbum super iohannem zacharie filium in deserto. Ut ecclesia non ab homine ceperit sed a verbo. Ipsa enim est desertum: quia plures filij deserte magis quam eius quam habet visum.

Demum ipsi dicitur. Lcetate sterulis et exulta desertum / quia nul-
lis adhuc conuenientis plebis operibus colebatur. Neque ullum
adhuc arbores ille que fructum ferre poterant meritorum suo-
rum verticem perferebant. Non dum venerat qui diceret. Ego
autem sicut oliua fructifera in domo domini. Non dum vitis illa ce-
lestis fructus palmitibus suis verborum quodam suorum tradu-
ce ministrabat. Factum est ergo verbum / ut que erat ante de-
serta. Fructum nobis terra generaret / vox secuta est. Verbum
enim prius intus operatur / sequitur vocis officium. Unde et da-
uid dicit. Credidi propter quod locutus sum. Prius credidit
ut loqui posset. Factum est autem verbum / ut sanctus baptista
iohannes penitentia predicaret. Et ideo plerique sancto Johan-
ni typum legis imponunt / eo quod lex peccatum denudare potuit /
donare non potuit. Lex enim vnumquemque qui viam gentium
sequebatur / reuocat ab errore. Restringit a crimine / penitentia
am suadet / ut gratia consequatur. Lex autem et prophete usque
ad Iohannem. Iohannes autem prenunciator custi / ita lex eccle-
sie prenuncia et gratie prenuncia est. Bene itaque sanctus Lucas
compendio usus est / ut Iohannem declararet prophetam / di-
cens. Factum esse supra eum verbis dei / alia non adderet. Nul-
lus enim eget inuidio sui / qui verbo dei habundat. Unum itaque
dixit et omnia declarauit. At vero sanctus Matheus et Marcus
et vestitu et cinctu et cibo prophetam declarare voluerunt. Eo
quod vestitum de pilis camelorum habuit / et zonam pellidam super
lumbos suos. Locustas autem et mel siluestre edebat. Prenun-
ciator enim custi non patiebatur immundarum perire eximias be-
stiarum. Ipso quoque vestitus inuidio / designans custis esse ven-
turum / qui beluma in luuieque contexta pro nostrorum deformi-
tate meritorum / gentilitatis immunde peccata suscipiens in illo
trophæo crudis annu / quodam se nostre carnis exueret. Quid
autem sibi vult cinctus zone pellide / nisi quod caro ista que mentem
prius grauare consueuerat / ea post aduentum domini non impedin-
to cepit esse sicut angulo. Eo quod et iuxta dauid. In salicibus orga-
na nostra suspendimus. Et iuxta apostolum. Confidentia non habe-
mus in carne / et confidentiam habemus in corpore / non habemus in volup-
tatibus / habemus in passionibus. Quo spiritu feruens vigeat affectus.

et ad omne acingamur obsequium celestium preceptorum / de-
uotione mentis intenti. Atque apparatu corporis expediti. Cibus
quoque propheticus / innox officij / nundusque misterij est. Quid enim
tam odosum ad hominis officium / quam locustas querere / et quid
tam plenum ad vatis misterium. Nam quo magis ad fructus in-
utiles / ad vsum merces / ad cadum fugaces / vage saltu / ore stu-
dule sunt locustæ. Eo conuenienti / his / populi figura gentilis ap-
tatur. Qui nullo vsum laboris / nullo operis sui fructu / sine gratis
itate / sine voce / sonum querere exeret / verbum vite ignoraret.
Idcirco igitur populus dicitur prophetarum. Nam quo nume-
rosior populus congregatur / eo verborum prophetia oris vsum au-
getur. Ecclesie quoque gratia prefiguratur in melle siluestri.
non intra aluearium legis / plebis iudaice fetu reperta sed in cam-
pis et folijs silue / gentilium ore diffusa. Iuxta quod scriptum
est. Inuenimus eam in campis silue. Et hic quidem mel silue-
stre edebat / annuncians populos de petra melle saturandos. Si-
cut scriptum est. Et de petra melle saturauit eos. Sic etiam he-
lyam corui abo aduenticio / et lucratiuo potu inter deserta paue-
runt / ut inuidio foret populos nationum. Terra squalente co-
lore meritorum / qui ante cibum fetidis in cadaueribus require-
bant / nunc de se aduenticiam prophetis alimoniam prebituras.
Cibus enim prophetarum diuine voluntatis effectus est. Sicut
ipse dominus declarauit dicens. Meus cibus est / ut faciam volun-
tatem eius qui me misit.

Vox clamantis in deserto Bene vox dicitur iohannes ver-
bi prenunciator. Nam ipse interrogatus iohannes / quid
de teipso ait. Ego vox clamantis in deserto. Et ideo ait
Qui post me venit ante me factus est / quia vox precedit inferi-
or / verbum sequitur quod precellit. Ideo et a iohanne baptista
ui voluit / quia in hominibus verbum consecratur voce doctoris.
Ideo fortasse et zacharias vocem recepit / quia vocem locutus
est.

Generatio viperarum / quis ostendit vobis fugere a ven-
tura ira. Facite ergo fructus dignos penitentiae / et ne
ceperitis dicere pater noster abraham est. Dico autem
vobis / quia potens est deus de lapidibus istis suscitare filios abra-
he. Nemo quidem videtur malitia iudeorum / eo quod varijs noxie

mentis veneno serpentino lapsus: et terrena cubilia non diuine ali
quod misterium cognitionis operentur. Sed tamen cum dicitur
Quis ostendit vobis fugere a ventura ira. Ostenditur his dei
misericordia infusam prudentiam / ut gerant suorum penitentiam
delictorum. Tutum terrorem iudicii prouida deuotione metuen-
tes. Ad generationem ergo non ad successionem referenda est
comparatio viperarum. Aut fortasse iuxta quod scriptum est.
Estote prudentes sicut serpentes. Ostenduntur habere pruden-
tiam naturalem / qui pro futura videant et sponte deposcant. Et
adhuc noxia non relinquant. Et ideo admonentur clauitatem si-
bi magis operis quam nobilitatem generis vendicare. Quod nulla
in successione prerogatiua sit nisi fidei assidue hereditas. Quam
dei nutu ad populos gentiliu transferendam sermone prophetico re-
uelauit dicens. Potens est deus de lapidibus his suscitare filios
abrahe. Nam licet deus possit diuersas conuertere et commuta-
re naturas: tamen quia michi plus misterium quam miraculorum pro-
dest: in prenuncio custi nichil magis quam edificationem ecclesie de-
deo surgentis agnoscere. Que non rupeis saxis sed viuis lapidi-
bus extructa in habitaculum dei et fastigium templi conuersiones
nostrorum surrexit animorum. Et tunc parabat deus mentium
nostrarum dura mollire et de lapidibus offensionis excitare cul-
tores religionis. Quid enim aliud quam lapides habebantur qui la-
pidibus seruiebant. Similes utique his qui facerent eos. Prophe-
tatur igitur saxos is gentiliu fides infundenda pectoribus et fu-
turos per fidem abrahe filios oracula pollicentur. Quibus per du-
ritiam mentis saxeus quidam insensibilis irradonabilisque nature
usus moleuerat. Nam si lapidibus viuis firmatos viros fidei ro-
bore sententia apostolica compauit: iuxta quod scriptum est. Et vos
tanquam lapides viui edificamini domus spiritualis in sacerdotium sanctum
offerentes hostias spirituales. Multo alius hic videtur voce propheti-
ca lapidibus homines compari. Qui ita humane sensum mentis ami-
serant: ut dum lapidibus putant diuinitatis alicuius inesse rationes
Ipsi in natura lapidum non usu corporis sed mentis habitu vertentur

Denique ex abrahe semine in carnem successionem manantes / et principes
sodomorum appellantur / et parietes dealbati. Ita sibi pre-
rogatiua generis motum magis similitudo vindicat quam ordo ma-
iorum. Quia etiam ut scias quia lapidibus comparati sunt ho-
mines: arboribus quoque homines comparauit. Subiiciens pro-
pheta / quia iam securus ad radices arborum posita est. Exem-
pli autem ideo facta mutatio est: ut illo comparationis precessu
quidam intelligatur hominis clementior iam profectus. Nam
illi ante deformes ad usum / nudum ad ornatum. Steriles ad fructum
irradonabiles ad profectum. iam in arborum speciem figuran-
tur. Que rationabili quodam nature munere: decore ad usum:
ad aspectum venuste. ad fructum opime. Surgunt cacuminibus.
funduntur brachijs. replentur fructibus. et frondibus vestiun-
tur. Atque utinam nos fecundatum usum arborum possimus imi-
tari: mentisque crescentibus longeue humilitatis radice fundati.
Sublimis ab humo decori ad speciem / ad ultos fructuosorum ope-
rum vertices erigamus. Ne euangelici securus agricole trunci ra-
dicem siluestris excidat. Ne enim michi est si non euangelizauero:
sed vox ista apostolica est. Ne michi est / si non peccata defle-
uero. Ne michi / si non media nocte surrexero ad confitendum tibi.
Ne michi / si dolum proximo meo fecero. Ne: si locutus non fu-
ero veritatem. Ad radicem securus est posita. Sciat fructum
qui potest gratie / qui debet penitentiae. Necesse dominus qui fru-
ctum requirat. fecundos munificet. steriles deprehendat. Anni-
tres sunt ex quo venit / et fructum in iudeis inuenire non potuit:
utinam inueniat in nobis. Iussurus est succidi infructuosos / ne
terram occupent. Sed qui adhuc non habet fructum / conetur ut
afferat in futurum. Bonus ille cultor agri: interueniet pro no-
bis in fecundis: pro nobis in fructuosus / ut detur spadium. paci-
entia deferatur / ne forte et nos aliquem fructum ferre deo possi-
mus. Singulis quoque generibus hominum conueniens tribuit
sanctus baptista iohannes responsum. Nonum omnibus ita pu-
blicanis ne ultra ita prescriptum exigant. Militibus ne calum-
niam faciant: ne predam requirant. Docens idcirco stipendia
constituta militie: ne dum sumptus queritur predo grassetur.
Sed hec et alia officiorum precepta propria singulorum in seuerordia

communis est usus. Ideo commune preceptum omnibus officiis / omnibus etatibus necessaria / et ab omnibus deferenda. Non publicanus: non miles excipit. non agricola vel urbanus. diues et pauper: omnes in commune admonentur / ut conferant non habenti. Misericordia enim plenitudo virtutum est. Et ideo omnibus est proposita perfecte forma virtutis / ne vestimentis alimentisque suis parcant. Misericordie tamen ipsius pro possibilitate conditionis humane mensura seruatur. Ut non sibi unusquisque totum cupiat sed quod habet cum paupere partiatur. Estimante autem populo / et cogitante in cordibus suis de Johanne: ne forte ipse esset Christus. Respondit dicens. Ego quidem vos baptizo in aqua in penitentia. Videbat ergo Johannes cordis occulta / sed consideremus cuius hec gratia. Nam quemadmodum prophetis palam sunt cordis occulta Paulus ostendit dicens. Occulta quoque cordis eius manifesta fient. Et prodicens in faciem adorauit dominum: pronuntiando quod vere deus est in nobis. Dei ergo munus est qui reuelat non virtus hominis: qui diuino magis adiuuatur beneficio quam naturali cernit officio. Quo autem proficit ista cogitatio iudeorum: nisi ut secundum scripturas uenisse Christum probetur. Erat enim qui expectabatur: et ipse utique qui expectabatur non is qui non expectabatur aduenit. Quid autem ineptius quam quod is qui in alio estimatur / in seipso esse non creditur. quem per mulierem venturum putabant: per virginem uenisse non credunt. Que deo secundum carnem dignior generatio: quam ut immaculatus dei filius / immaculate generationis seruaret etiam in suscipiendo corpore puritatem. Et utique diuini aduentus signum in virginis partu / non in mulieris constitutum est. Ego inquit vos aqua baptizo. Cito probauit non esse se Christum qui uisibili operatur officio. Nam cum ex duabus naturis homo id est ex anima subsistat et corpore: uisibile per inuisibilia: inuisibile per inuisibile mysterium assecratur. In qua enim corpore abluit spiritu anime relicta mundant. Aliud agimus / aliud inuocamus.

Licet etiam in ipso fonte sanctificatio diuinitatis aspiret. Non enim aqua omnis ablutio est: sed hec inter se diuisa esse non possunt. Et ideo aliud fuit baptismum penitentie / aliud gratia est. Istud ex utroque / illud ex uno. Nam cum communia delicta sint mentis et corporis: purificatio quoque debuit esse communis. Et bene sanctus iohannes se intellexisse significans quid in cordibus cogitarent. et quasi non intellexerit declinans maiestatis inuidiam: non uerbo / sed opere declarauit non esse se Christum. Opus enim hominis est gerere penitentiam delictorum. dei munus est gratiam implere misterij.

Temit autem fortior me. Non comparisonem fecit: ut ipso se tantum fortiozem dixerit Christum. Neque enim inter dei filium et hominem ulla poterat esse collatio. Sed quia multi fortes. Nam et diabolus fortis. Nemo enim potest uasa fortis diripere / nisi prius alligauerit fortem. Multi enim fortes. fortior nemo nisi Christus. Denique eo usque non fecit comparisonem ut addiderit. Cuius non sum dignus calciamenta portare. Euangelice predicationis ostendens in apostolos gratiam esse collatam: qui sunt calcati in euangelio. Videtur tamen ideo hoc dicere: quod plerumque iohannes personam accepit populi iudeorum. Unde ad hoc referunt quod ait. Illum oportet crescere: me autem minorari. Quod oporteret minorem fieri populum iudeorum: crescere in Christo populum Christianum. Denique et moyses accepit personam populi: sed ille calciamentum non dominicum portabat sed pedum suorum. Et isti calcati sunt calciamento fortasse non suorum pedum. Ille autem soluere calciamentum pedum iubetur suorum. Ut animi eius gressus et mentis corporeis nexus uinculis absolutus iter spirituale gradiatur. Apostoli autem calciamentum deposuerunt corporale / quando missi sunt sine calciamento. sine uirga. sine pera. sine zona. sed non statim domini calciamenta portarunt. Fortasse post resurrectionem portare ceperunt. Ante enim ne cui gesta domini dicerent admonentur. Denique postea his dicitur. Ite in orbem uniuersum et predicate euangelium. Ut euangelice predicationis vestigium proferentes toto dominicorum seruem circumferrent orbe gestorum. Est igitur calciamentum nuptiale euangelica predicatio. sed de hoc oportunius aliquo in alijs explicabimus.

Ipse vos baptisabit in spiritu sancto et igni. Dabens ventilabrum in manu sua et purgabit aream suam. Et congregabit triticum in horreum suum. paleas autem igni comburet inextinguibili. Dabens ventilabrum in manu. Ventilabrum in idio discriminandorum dominus declaratur ius habere meritorum. Eo quod dum frumenta in area ventilantur. plena a vacuis. ab inanis fructuosa. veluti quodam aere spirantis examine separantur. Per hec nunc igitur comparationem dominus ostendit quod iudicii die soli remerita fructusque virtutis ab inanis iactantie exiliumque factorum in fructuosa leuitate discernat. perfectionis meriti viros locuturus in mansione celesti. Ipse enim perfectior fructus est qui meruerit eius esse conformis. qui sicut granum tritici cecidit. ut plurimos fructus afferret in nobis. inuisus paleis inanis meritis non amictus. Et ideo ante eum ignis ardebit. non natura sui noxius utputet qui mala improbitatis exurat. splendoremque probitatis accumulet.

Adum est autem cum baptisatus esset omnis populus et ihesu baptisato et orante apertum est celum. et descendit spiritus sanctus corporali specie sicut columba in ipsum. Et vox de celo facta est. Silius meus es tu in te complacui. Baptisatus est ergo dominus non mundari volens. sed munda dare aquas. ut ablute per carnem cuncti que peccatum non cognouit baptismatis ius haberent. Et ideo qui ad cuncti lauacrum venerit peccata deponit. Pulcre autem in his que a ceteris dicta sunt. Sanctus vero lucas euangelista compendium sumpsit. et intelligendum magis quod a Johanne dominus baptisatus est quam expressum reliquit. Que autem dominici causa baptismatis. dominus ipse declarat dicens. Sine modo. sic enim decet nos implere omnem iustitiam. Cum igitur tanta ad edificationem ecclesie sue diuino deus fauore concesserit. Ut post patriarchas. prophetas. angelos. unigenitus descenderet dei filius. et ad lauacrum veniret. Nonne vere atque diuine de ecclesia cognouimus dictum. Nisi dominus edificauerit sibi domum. inuanum laborauerunt qui edificauerunt eam. Nec mirum si homo edificare non potest. qui non potest custodire. Nisi dominus custodierit ciuitatem. inuanum vigilauerunt qui custodiunt eam. Nec de quodam psalmo. Munde

tamen etiam ego dicere. Quod homo viam non possit aduenire. nisi dominum habeat preuiantem alias preuenientem. Unde scriptum est. Post dominum deum tuum ambulabis. et a domino diriguntur vie viri. Denique ille perfectior qui intelligeret se sine domino ambulare non posse. Vias inquit tuas edoce me. Et ut ad hystoriam veniamus. Non enim simplicem tantarum rei geste seriem debemus haurire. sed etiam actus nostros ad emulationem scriptorum referre. Ex egipto populus exiit. nesciebat viam que ad terram duceret sanctam. Misit deus columnam ignis. ut per columnam populus viam disceret. Misit etiam per diem columnam ut neque ad sinistram neque ad dexteram declinarent. Sed non est talis homo ut merearis. et tu ignis columnam non habes. moysen non accipis signum. Nunc enim post aduentum domini fides exigitur. signa conuincuntur. Time dominum et presume de domino. Immittit enim angelos dominus in arcuitu timentium eum et eripiet eos. Vides ubique quia domini virtus studiis cooperatur humanis. ut nemo possit edificare sine domino. nemo custodire sine domino. nemo quicquam impere sine domino. Et ideo iuxta apostolum. Siue manducatis. siue bibitis. siue quid facitis. omnia in gloriam dei facite. in nomine domini nostri ihesu christi. In duabus enim epistolis. alibi in nomine domini nostri ihesu christi. alibi in gloria dei facere te precepit. Ut scias eandem esse patris et filii gloriam. eandemque virtutem. Nec in aliquo circa sui diuinitatem patrem et filium discrepare. qui circa precepta nostra non discrepant. Docuit igitur me dauid. quod nemo sine domino edificet domum. custodiat ciuitatem. Docuit etiam me moyses quod nemo nisi deus fecerit mundum. In principio enim fecit deus celum et terram. Docuit enim quod hominem deus opere suo fecerit. nec otiose posuit. Mixxit deus hominem de limo terre. et insufflauit in faciem eius flatum vite. Ut adum quendam dei circa edificationem hominis usu quodam corporalis operationis aduerteret. Docuit etiam quod et mulierem fecit deus. Immisit enim deus soporem in adam et dormiuit. et sumpsit unam costam de latere eius. et repleuit locum eius carne. Et edificauit dominus deus costam quam sumpsit ab adam in mulierem. Non frustra ut dixi corporalibus quibusdam manibus circa adam et euam. moyses deum mouit operante. Mundum deus fieri iussit.

et factus est: et vno verbo opus mundi scriptura indicat absolutum. Ad hominem venit et manus ipsas quodammodo stuit tibi propheta dei laborantis ostendere. Plus nescio quid in his intelligere quod lego: opera dei elaborata me cogunt. Subuenit apostolus estuanti: et quod ego non intelligebam quid esset os de ossibus meis: et caro de carne mea. Et hec vocabitur mulier: quoniam de viro suo sumpta est. Diuino michi spiritu reuelauit: dicens. Sacramentum hoc magnum est. Quod sacramentum: quia duo erunt in carne vna. Et quia relinquet homo patrem et matrem: et adhaerebit uxori sue: et quoniam membra sumus corporis eius: de carne eius: et de ossibus eius. Quis est iste vir propter quem mulier parentes relinquat. Reliquit parentes ecclesia: que de gentilibus populis congregata est. Cui propheticè dicitur. Obluiscere populum tuum: et domum patris tui. Propter quem virum: nisi forte illum de quo dicit Johannes. Post me venit vir qui ante me factus est. De cuius latere dormientis: costam deus sumpsit. Ipse enim est qui dormiuit: et qui euit: et resurrexit: quoniam dominus suscepit eum. Que est huius costa: nisi virtus. Quia tunc quando miles latus eius aperuit: continuo aqua et sanguis exiuit: qui effusus est pro seculi vita. Nec seculi vita: costa custi est. Nec costa secundi est adam. Primus enim adam in animam viuientem: nouissimus adam in spiritum viuificantem. Nouissimus adam custus est: costa cuius vita ecclesie est. Nos ergo membra sumus corporis eius: de carne eius: et de ossibus eius. Et fortasse hec est costa de qua dixit. Sentio de me virtutem exisse. Nec est costa que de custo exiuit: nec corpus eius imminuit. Non enim corporalis: sed spiritualis est costa. Spiritus autem non diuiditur ipse: sed diuidit singulis prout vult. Nec est eua mater omnium viuientium. Si enim intelligas viuentes: cum mortuis queris: intelligis eos mortuos esse qui sine custo sunt: qui participes vite non sunt. Nec est enim custi non esse participes: quia custus est vita. Mater ergo viuientium ecclesia est. Quam edificauit deus: ipso summo angulo lapide custo ihesu: in quo omnis structura compaginata crescit in templum dei. Veniat ergo deus edificet mulierem illam adiutricem ad hanc vero custi. Non quia custus adiumentum requirit sed quia nos querimus: et desideramus ad custi gratiam per ecclesiam peruenire. Et nunc edificatur: et nunc format: et nunc

mulier figuratur: et nunc creatur. Et ideo nouo verbo vna est scriptura: quod superedificamur super fundamentum apostolorum et prophetarum. Et nunc domus spiritualis surgat in sacerdotum sanctum. Veniat deus edifica mulierem istam: edifica ciuitatem. Veniat et puer tuus tibi enim credo dicenti. Ipse edificauit ciuitatem michi. Ecce mulier enim mater: ecce domus spiritualis: ecce ciuitas que viuunt eternum. quod mori nescit. Ipsa enim est ciuitas que nunc videtur in terris sed rapitur super helyas. Helyas enim vnus fuit. Transfere super enoch: cuius mors non inuenitur. Ille enim raptus est: ne malicia mutaret cor eius. Nec autem diligitur a christo quasi gloriosa: sancta: immaculata: sine ruga. Et quanto melius totum corpus assumit quam vnus assumptus est. Nec enim est spes ecclesie: rapitur: perfectio assumitur: transferretur ad celum. Ecce curru igneo raptus est helyas: rapitur ecclesia. Non michi credes. Crede vel paulo in quo christus locutus est. Rapiemur inquit in nubibus obuiam custo in aera: et ita semper cum domino erimus. Ad hanc igitur edificandam mittuntur quidam plures: mittuntur patruarche: mittuntur prophete: mittitur Gabriel archangelus: innumeri angeli diriguntur. Et multitudo celestis exercitus deus laudat: quia ciuitatis huius edificatio propinquabit. Mittuntur plures ad eam: sed custos eam solus edificat. Verum non est solus: quia pater presens est: et si solus edificat: gratiam tamen tante edificationis non solus usurpat. Scriptum est de templo quod edificauit salomon: in quo typus ecclesie fuit: quia tria milia sexcenti erant qui in humeris portarent: et septuaginta milia lapidi cesores: et octoginta milia tollebant onera. Veniant angeli illi. Veniant lapidi cesores: cedantur superflua lapidum nostrorum aspera leuigentur. Veniant et qui humeris portant. Scriptum est enim supra humeros tollentur. Venit ergo ad Johannem: quomodo cetera comperistis. Venit ad Johannem baptismum: sed Johannem baptismum habebat penitentiam delictorum. Et ideo prohibet eum Johannes: dicens. Ego a te debeo baptizari: et tu venis ad me: cur venis ad me qui peccatum non habes. Ille enim baptizandus est a me qui peccatum habet. Qui autem peccatum non fecit: lauacrum penitentiae cur requirat. Bine inquit modo: hoc est: dum ecclesia edificatur: decet nos implere omnem iusticiam. Que est iusticia: nisi misericordia. Disperdit dedit pauperibus iusticia eius manet in seculum seculi. Dedit michi pauperi.

dedit michi inopi gratiam / quam ante non habui. Iustitia eius
 ergo manet in eternum. Que est iustitia: nisi ut quod alterum fa-
 cere velis prior ipse incipias: et tuo alios horrens exemplo. Que
 est iustitia: nisi ut quia carnem suscepit / non quasi deus sensum
 aut ministerium carnis excluderet: sed quasi homo carnem vin-
 ceret: ut vincere me doceret. Docuit enim qua ratione possim ter-
 renis concretam intus ob noxie carnis in lumen sepelire cum mi-
 bus renouare virtutibus. O vere diuinam in ipsa humilitate do-
 mini prospicientiam. Quanto enim abieciior humilitas: tanto
 diuinior prouidentia. Iniuuatum suarum acerbitate deus pro-
 dicitur: et remediorum suorum usu / quia nullis remedijs indige-
 ret deus probatur. Quid enim tam diuinum ad populos pro-
 uocandos: quam ut nemo refugiat lauacrum gratie: quando cultus
 lauacrum penitentie non refugit. Nemo se dicat exortem esse pec-
 cati: quando cultus venit ad remedium peccatorum. Si pro no-
 bis cultus lauit: ymo nos in corpore suo lauit: quanto magis nos
 nostra delicta lauare debemus. Quo igitur magis opere: quo magis
 misterio deus: quamquam deus in omnibus quod hoc probatur. quan-
 do per totum mundum quo generis humani condido diffunditur
 per separatatum diuortia tractatusque regionum. Uno momen-
 to ymo corpore deus fraudem vetusti erroris aboleuit: gratiam
 regni celestis effudit. Unus enim meruit / sed leuauit omnes.
 Unus descendit: ut ascenderemus omnes. Unus omnium pec-
 cata suscepit: ut in illo omnium peccata morentur. Purificauit
 igitur vos ut apostolus dicit: quia purificauit se ille pro nobis:
 qui purificatione non eguit. Nec de nobis. Nunc consideremus mi-
 sterium trinitatis. Unum deum vidimus sed patrem confitemur
 et filium confitemur. Nam cum scriptum sit. Diliges dominum
 deum tuum / et ipsi soli seruias. Negauit filius esse se solum: di-
 cens. Sed non sum solus. pater enim mecum est. Nec nunc so-
 lus est. Pater enim se adesse testatur: adest spiritus sanctus. Non
 nunquam enim potest a se trinitas separari. Denique apertum est
 celum: descendit spiritus sanctus corporali specie sicut columba.
 Quomodo ergo heretici dicunt. quia solus in celo est: quia non
 est solus in terris. Mouetamus misterium: quare sicut columba
 simplicitatem enim lauacri requirit gratia / ut simus simplices

sicut columbe. Pacem lauacri requirit gratia: quam in typo vete-
 ri columba quondam ad illam archam que sola fuit diluuij immu-
 nis aduexit. Docuit me cuius typus columba illa fuit qui nunc
 descendere dignatus est in specie columbe. Docuit in illo ramo: in
 illa archa typum fuisse pacis ecclesie: quod inter ipsa mundi diluui-
 a spiritus sanctus ad ecclesiam suam pacem afferat fructuosam. Docuit
 etiam dauid qui prophetico spiritu cernens baptismatis sacramentum ait.
 Quis dabit michi pennas sicut columbe. Venit ergo spiritus sanctus
 si attende misterium: venit ad christum. Omnia enim per ipsum creata sunt
 et in ipso constant. Sed vice beniuolum dominus qui solus se inui-
 tijs subdidit: solus gratiam non quesuit. Et ubi edificauit eccle-
 siam: rogabo inquit patrem: et alium paraclitum dabit vobis
 ut vobiscum sit eternum: spiritum veritatis: quem hic mundus non
 potest accipere: quia non videt eum nec agnoscat eum. Merito er-
 go se in corpore demonstrat: quoniam in diuinitatis substantia
 non videtur. Vidimus spiritum: sed in specie corporali. Vide-
 amus et patrem: sed quia videre non possumus audiamus. Adest
 enim beniuolus deus / non relinquet templum suum. Vult om-
 nes edificare animam: vult eum ad salutem informare: vult lapis-
 des viuos a terra ad celum transferre. Diligit templum suum: et
 nos diligimus eum. Si diligimus deum: precepta eius seruemus.
 Si diligimus eum: nouerimus eum. Qui enim dicit: quia noui eum
 et precepta eius non seruat: mendax est. Quomodo enim potest
 deum diligere qui non diligit veritatem: cum deus veritas sit. Au-
 diamus ergo patrem. Inuisibilis enim pater: sed et filius inuisi-
 bilis secundum diuinitatem. Deum ergo nemo vidit unquam. Cum er-
 go filius dei in eo utique quod deus est filius non videtur: sed demon-
 strare se voluit in corpore. Et quia pater corpus non gerebat
 ideo probare voluit pater nobis in filio se esse presentem: dicens.
 Filius meus es tu: in te complacui. Si vis discere filium cum pa-
 tre semper esse presentem: lege filij voces dicentis. Si ascendero
 in celum tu ibi es: si descendero ad infernum ades. Si pater tes-
 timonium quous audisti a Iohanne. Crede igitur ei: cui se bap-
 tizandum credidit cultus. Cui pater filium celesti voce commis-
 sit: dicens. Idcirco est filius meus dilectus in quo complacui. Ubi
 sunt arriani: quibus non placet filius in quo complacuit pater.